

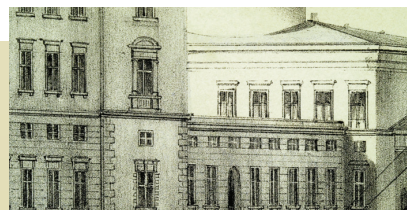
14/2013

STATSREVISORERNE

Beretning om statsanerkendte museers sikring af kulturarven

14/2013

Beretning om statsanerkendte museers sikring af kulturarven

Statsrevisorerne fremsender denne beretning med deres bemærkninger til Folketinget og vedkommende minister, jf. § 3 i lov om statsrevisorerne og § 18, stk. 1, i lov om revisionen af statens regnskaber m.m.

København 2014

Denne beretning til Folketinget skal behandles ifølge lov om revisionen af statens regnskaber, § 18: Statsrevisorerne fremsender med deres eventuelle bemærkninger Rigsrevisionens beretning til Folketinget og vedkommende minister.

Kulturministeren afgiver en redegørelse til beretningen.

Rigsrevisor afgiver et notat med bemærkninger til ministerens redegørelse.

På baggrund af ministerens redegørelse og rigsrevisors notat tager Statsrevisorerne endelig stilling til beretningen, hvilket forventes at ske i august 2014.

Ministerens redegørelse, rigsrevisors bemærkninger og Statsrevisorerne eventuelle bemærkninger samles i Statsrevisorerne Endelig betænkning over statsregnskabet, som årligt afgives til Folketinget i marts måned – i dette tilfælde Endelig betænkning over statsregnskabet 2013, som afgives i marts 2015.

Henvendelse vedrørende
denne publikation rettes til:

Statsrevisorerne
Folketinget
Christiansborg
1240 København K
Telefon: 33 37 59 87
Fax: 33 37 59 95
E-mail: statsrevisorerne@ft.dk
Hjemmeside: www.ft.dk/statsrevisorerne

Yderligere eksemplarer kan
købes ved henvendelse til:

Rosendahls-Schultz Distribution
Herstedvang 10
2620 Albertslund
Telefon: 43 22 73 00
Fax: 43 63 19 69
E-mail: distribution@rosendahls-schultzgrafisk.dk
Hjemmeside: www.rosendahls-schultzgrafisk.dk

ISSN 2245-3008
ISBN 978-87-7434-430-8

Statsrevisorernes bemærkning

BERETNING OM STATSANERKENDTE MUSEERS SIKRING AF KULTURARVEN

Danmarks 98 statsanerkendte museer har til opgave at sikre kulturarven og at formidle viden om kultur- og naturarven til borgerne. De statsanerkendte museer modtager statstilskud fra Kulturministeriet og derudover et eller flere ikke-statslige tilskud, fx fra den kommune, som museet ligger i. De fleste statsanerkendte museer er selvejende institutioner. De statslige udgifter til de statsanerkendte museer var 368 mio. kr. i 2012.

Kulturstyrelsen under Kulturministeriet fører tilsyn med, om de statsanerkendte museer løser deres opgaver på et højt fagligt niveau, og om tilskuddet anvendes i overensstemmelse med de formål, som fremgår af museumsloven.

Statsrevisorerne finder, at de statsanerkendte museers arbejde med at sikre kulturarven ikke har været tilfredsstillende.

Statsrevisorerne har i den forbindelse hæftet sig ved disse undersøgelsesresultater:

- Kun ca. halvdelen af museerne har en nedskrevet politik for indsamling af museumsgenstande. Der er fortsat et væsentligt efterslæb i museernes indberetning af genstande i kulturarvregistrene, og hovedparten af indberetningerne lever ikke op til retningslinjerne for minimumsindberetninger.
- Hovedparten af museerne har ikke det nødvendige overblik over samlingerne og dermed grundlag for at prioritere bevaringsindsatsen. Store dele af samlingerne er fortsat truet af dårlige magasinforhold, som kan nedbryde dele af kulturarven.

Statsrevisorerne finder, at Kulturministeriets forvaltning af området og Kulturstyrelsens tilsyn med de statsanerkendte museer har været mangelfuld.

Statsrevisorerne bemærker i den forbindelse, at Kulturstyrelsens kvalitetsvurderinger af museerne bør være risikobaserede og have et omfang og indhold, så Kulturstyrelsen kan indstille, om et statsanerkendt museum fortsat skal have statstilskud.

Statsrevisorerne,
den 19. marts 2014

*Peder Larsen
Henrik Thorup
Helge Adam Møller
Kristian Jensen
Klaus Frandsen
Lennart Damsbo-
Andersen*

Beretning til Statsrevisorerne om statsanerkendte museers sikring af kulturarven

Rigsrevisionen afgiver hermed denne beretning til Statsrevisorerne i henhold til § 17, stk. 2, i rigsrevisorloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 101 af 19. januar 2012. Beretningen vedrører finanslovens § 21. Kulturministeriet.

Indholdsfortegnelse

1.	Introduktion og konklusion	1
1.1.	Formål og hovedkonklusion	1
1.2.	Baggrund	2
1.3.	Revisionskriterier, metode og afgrænsning	4
2.	De statsanerkendte museers sikring af kulturarven.....	6
2.1.	Indsamling.....	7
2.2.	Indberetning	8
2.3.	Magasiner	11
2.4.	Bevaring.....	13
3.	Tilsyn med de statsanerkendte museer	17
3.1.	Kulturstyrelsens tilsyn	17
3.2.	Kulturministeriets tilsyn med Kulturstyrelsen	20
	Bilag 1. Metode	22
	Bilag 2. Ordliste.....	23

Beretningen vedrører finanslovens § 21. Kulturministeriet.

I undersøgelsesperioden har der været følgende ministre:

Carina Christensen: september 2008 - februar 2010

Per Stig Møller: februar 2010 - oktober 2011

Uffe Elbæk: oktober 2011 - december 2012

Marianne Jelved: december 2012 -

Beretningen har i udkast været forelagt Kulturministeriet, hvis bemærkninger i videst muligt omfang er indarbejdet.

---

1. Introduktion og konklusion

1.1. Formål og hovedkonklusion

1. Denne beretning handler om de statsanerkendte museers sikring af kulturarven. Der findes i Danmark 7 statslige og 98 statsanerkendte museer og derudover en række private og fondsejede museer.

Beretningen er udarbejdet som en smal beretning, da undersøgelsen omfatter et mere afgrænset område end Rigsrevisionens øvrige beretninger.

Formålet med beretningen er at undersøge, om de statsanerkendte museer sikrer kulturarven for fremtiden, og om Kulturministeriets tilsyn med dette er tilstrækkeligt. Det har Rigsrevisionen undersøgt ved at besvare følgende spørgsmål:

- Sikrer de statsanerkendte museer kulturarven gennem indsamling, registrering og bevaring?
- Er Kulturministeriets og Kulturstyrelsens tilsyn med de statsanerkendte museer tilstrækkeligt?

En smal beretning bygger på de samme revisionsprincipper og kvalitetskrav som Rigsrevisionens øvrige beretninger, men er foretaget på et mere afgrænset område.

UNDERSØGELSENS HOVEDKONKLUSION

Rigsrevisionen finder, at Kulturministeriet, Kulturstyrelsen og de statsanerkendte museer i højere grad bør fokusere på at sikre kulturarven.

Rigsrevisionen finder, at de statsanerkendte museer generelt fortsat har væsentlige udfordringer inden for indsamling, registrering og bevaring. Det betyder, at museernes arbejde med at sikre kulturarven kan forbedres med det formål at aktualisere viden om kulturarven og gøre denne tilgængelig for borgerne. Udfordringerne gør sig særligt gældende for de kulturhistoriske museer.

Rigsrevisionen finder ikke, at Kulturministeriets og Kulturstyrelsens tilsyn med de statsanerkendte museer er effektivt, idet Kulturstyrelsens tilsyn med museerne mangler et strategisk og operationelt grundlag, der tydeliggør styrelsens overvejelser om og prioritering af tilsynet. Kulturministeriet har i sit tilsyn med Kulturstyrelsen ikke haft et klart grundlag for at stille krav til og dermed have en målrettet dialog med Kulturstyrelsen.

Kulturministeriet har oplyst, at ministeriet får mulighed for at tydeliggøre grundlaget for styringsrelationen mellem Kulturministeriet og Kulturstyrelsen, når Kulturministeriet senest medio 2014 justerer ministeriets koncept for mål- og resultatstyring af underliggende institutioner.

De statslige og statsanerkendte museer hører under museumsloven.

De private og fondsejede museer er ikke underlagt museumsloven og modtager ikke statstilskud.

De statsanerkendte museer kan enten være kunsthistoriske, naturhistoriske, kulturhistoriske eller blandede museer.

Kunsthistoriske museer arbejder med billedkunstens historie, aktuelle udtryk samt æstetiske og erkendelsesmæssige dimensioner.

Naturhistoriske museer arbejder med naturen, dens udvikling, nutidige miljø og samspillet med mennesket.

Kulturhistoriske museer arbejder med forandring, variation og kontinuitet i menneskers livsvilkår fra de ældste tider til nu.

De **blandede museer** formidler både kultur-, kunst- og/eller naturhistorie.

Beretning om forvaltning af kulturarven viste bl.a., at forvaltningen af kulturarven på de statsanerkendte museer havde en række svagheder i forhold til museernes indsamling, registrering og bevaring.

Museerne indberetter deres museumsgenstande og -værker i 2 **kulturarvsregistre**, Museernes Samlinger og Kunstindeks Danmark.

De kulturhistoriske museer indberetter i Museernes Samlinger, mens de kunsthistoriske museer indberetter i Kunstindeks Danmark.

De naturhistoriske museer indberetter ikke i kulturarvsregistre.

1.2. Baggrund

2. De statsanerkendte museer formidler kultur-, kunst- og/eller naturhistorie, jf. boks 1. Ifølge § 2 i museumsloven, lov nr. 1505 af 14. december 2006 med senere ændringer, skal de statsanerkendte museer gennem indsamling, registrering, bevaring, forskning og formidling (...):

- aktualisere viden om kultur- og naturarv og gøre denne tilgængelig og vedkommende
- udvikle anvendelse og betydning af kultur- og naturarv for borgere og samfund
- sikre kultur- og naturarv for fremtidens anvendelse.

BOKS 1. STATSANERKENDTE OG STATSLIGE MUSEER

De statsanerkendte og statslige museer udgør et netværk, som i fællesskab har ansvaret for Danmarks kultur- og naturarv.

De statsanerkendte museer modtager et statstilskud fra Kulturministeriet til driften og derudover et eller flere ikke-statslige tilskud, fx fra den kommune, som museet ligger i. Museerne skal opfylde en række betingelser for at blive statsanerkendt. Det enkelte museum ledes af en bestyrelse, der sammensættes i henhold til museets vedtægter. Bestyrelsen er ansvarlig for museets samlede virksomhed.

De fleste statsanerkendte museer er selvejende institutioner. Antallet af statsanerkendte museer er de senere år faldet som følge af fusioner museerne imellem. Primo 2014 er der 98 statsanerkendte museer fordelt på 62 kulturhistoriske, 26 kunsthistoriske, 2 naturhistoriske og 8 blandede museer.

De statslige museer, fx Statens Museum for Kunst og Nationalmuseet, er statsinstitutioner og hører under Kulturministeriet. De statslige museer yder bl.a. museumsfaglig bistand til de øvrige statslige og statsanerkendte museer.

3. Rigsrevisionen afgav i 2007 beretning om forvaltning af kulturarven, som handlede om forvaltningen af den fysiske kulturarv i arkiver, biblioteker og museer på Kulturministeriets område.

Der er senest fulgt op på beretningen i et notat til Statsrevisorerne i april 2012. Det fremgår af notatet, at Rigsrevisionen fortsat vil følge Kulturministeriets løsning af Nationalmuseets magasinproblemer og Kulturstyrelsens arbejde med at sikre, at de statslige og statsanerkendte museer indhenter deres efterslæb med at indberette museumsgenstande og -værker i Kulturstyrelsens 2 kulturarvsregistre.

Rigsrevisionen følger i denne beretning op på de statsanerkendte museer, herunder de statsanerkendte museers efterslæb på at indberette museumsgenstande og -værker. Rigsrevisionen følger op på de statslige museer i et senere notat til Statsrevisorerne, hvor de statslige museers efterslæb på indberetning og Nationalmuseets magasinproblemer behandles.

4. Rigsrevisionen har selv taget initiativ til denne undersøgelse i september 2013. Dette skyldes for det første, at vi i forbindelse med opfølgningen på notatet fra april 2012 har konstateret, at de statsanerkendte museer fortsat har en række væsentlige udfordringer med at sikre kulturarven. For det andet skyldes det, at de statsanerkendte museers indsamling, registrering og bevaring af museumsgenstande i mindre grad indgår i opfølgningen på beretningen fra 2007.

Sikring af kulturarven er en hovedopgave for de statsanerkendte museer og grundlaget for museernes arbejde med at aktualisere viden om kultur- og naturarven og gøre denne tilgængelig for borgerne. Sikring af kulturarven er derudover et vigtigt fundament for formidlingen af og forskningen i den danske kultur- og naturarv. Museerne skal bl.a. sikre kulturarven gennem indsamling, registrering og bevaring af museumsgenstande.

Kulturministeriets tilsyn

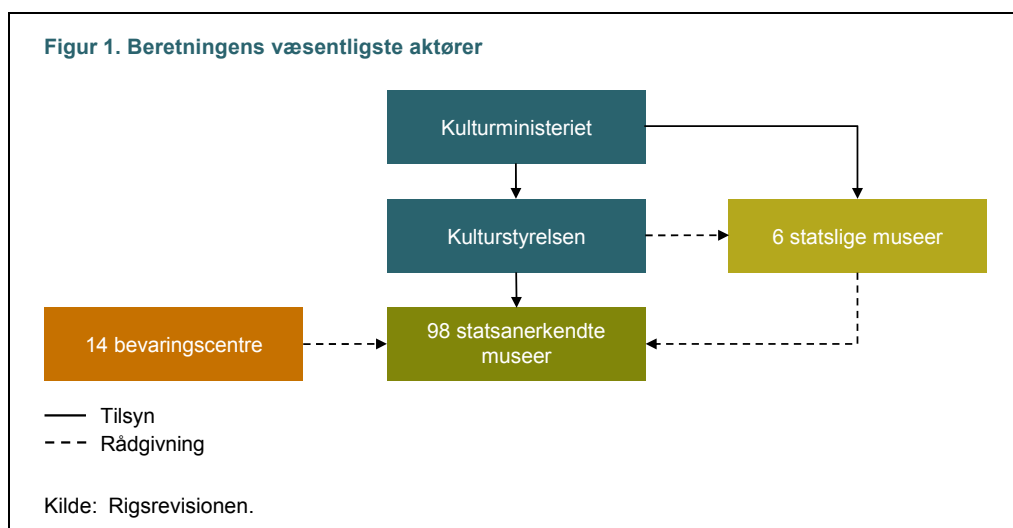
5. Kulturministeriet har i forhold til de selvejende kulturinstitutioner bl.a. ansvaret for at sikre, at institutionerne løser deres opgaver på et højt kvalitetsniveau, at tildelte tilskud anvendes efter formålet, og at der udvises skyldige økonomiske hensyn.

Kulturministeriet har udlagt tilsynet med de statsanerkendte museer til Kulturstyrelsen. Kulturministeriet har indgået en rammeaftale med Kulturstyrelsen, der fastlægger styrelsens økonomiske rammer og målene for styrelsens udadvendte opgaver.

Kulturstyrelsen uddeler de statslige tilskud til de statsanerkendte museer. Kulturministeren tildeler efter indstilling fra Kulturstyrelsen statsanerkendelse til et museum, hvis det opfylder visse krav fastlagt i museumslovens § 14.

Kulturstyrelsen fører samtidig det faglige tilsyn med de statsanerkendte museer og følger op på, om museerne løfter deres opgaver på et fagligt højt niveau og lever op til museumsloven. Kulturstyrelsens faglige tilsyn omfatter museernes arbejde med indsamling, registrering, bevaring, forskning og formidling. Styrelsen varetager det faglige tilsyn med museerne, uafhængigt af om det er kommunen eller staten, der er hovedtilskudsgiver for det pågældende museum.

De væsentligste aktører i beretningen er vist i figur 1.

Det fremgår af figur 1, at Kulturministeriet er den øverste ansvarlige for 6 statslige museer og fører det faglige tilsyn med disse museer. Kulturministeriet fører ikke tilsyn med det 7. af de statslige museer, Statens Naturhistoriske Museum, da museet ikke hører under Kulturministeriet, men er en del af Københavns Universitet. Kulturstyrelsen har det faglige tilsyn med de 98 statsanerkendte museer. Både de statslige museer og bevaringscentrene yder rådgivning til de statsanerkendte museer.

Økonomi

6. De statslige udgifter til de statsanerkendte museer udgjorde 368 mio. kr. i 2012, jf. statsregnskabet for 2012. På finansloven for 2014 udgør de statslige bevillinger til de statsanerkendte museer 419,9 mio. kr., jf. konto § 21.33.41. Tilskud til drift af statsanerkendte museer.

Den stigende bevilling til de statsanerkendte museer skyldes ifølge Kulturministeriet, at det statslige minimumstilskud til det enkelte museum er forhøjet for at fremme mere økonomisk bæredygtige museer. Dette følger af ændringen af museumsloven ultimo 2012 med virkning fra 2013. Det statslige tilskud til de statsanerkendte museer er betinget af, at museets ikke-statslige tilskud p.t. udgør et minimumsbeløb på 2 mio. kr.

Kulturstyrelsen blev oprettet pr. 1. januar 2012 efter en fusion af Kunststyrelsen, Kulturarvsstyrelsen og Styrelsen for Bibliotek og Medier.

De statsanerkendte museer er ud over museumsloven også underlagt driftstilskudsloven, lov nr. 1531 af 21. december 2010 om økonomiske og administrative forhold for modtagere af driftstilskud fra Kulturministeriet.

Loven fastsætter det administrative og økonomiske tilsyn med de statsanerkendte museer, herunder bl.a. ministeriets krav til budget, regnskabsaffæggelse og revision.

Beretningen omfatter ikke det administrative og økonomiske tilsyn, men alene det faglige tilsyn med de statsanerkendte museer.

Bevaringscentrene arbejder med at restaurere og bevare museumsgenstande og -værker for de statsanerkendte museer i Danmark.

Bevaringscentrene udfører også bevaringsarbejde for andre offentlige og private institutioner og enkeltpersoner. Der er 14 bevaringscentre i Danmark.

På finansloven for 2014 samles flere forskellige tilskudsordninger til de statsanerkendte museer til ét statsligt tilskud. Formålet er at etablere en forenklet tilskudsstruktur, hvor historisk betingede tilskudsordninger afløses af ét samlet statsligt tilskud til driften af det enkelte museum.

1.3. Revisionskriterier, metode og afgrænsning

7. Beretningen følger kronologien i en museumsgenstands liv og begynder således med at undersøge museernes indsamling af museumsgenstande i kap. 2. Museerne kan enten selv indsamle genstande eller modtage dem som gave. Dernæst ser vi nærmere på museernes indberetning af deres samlinger i styrelsens 2 kulturarvsregistre. Endelig ser vi på museernes magasinforhold og til sidst museernes arbejde med at bevare museumsgenstandene for fremtiden. Til sidst undersøger vi Kulturministeriets og Kulturstyrelsens tilsyn med de statsanerkendte museer i kap. 3.

8. Undersøgelsens revisionskriterier er primært baseret på museumsloven og Kulturstyrelsens vejledning "Krav og anbefalinger til de statsanerkendte museer" fra september 2013, der indeholder en række lovmæssige krav og Kulturstyrelsens anbefalinger til museerne. Anbefalingerne udtrykker ifølge styrelsen det ønskede niveau i museernes opgavevaretagelse. Revisionen er udført i overensstemmelse med god offentlig revisionsskik, jf. boks. 2.

BOKS 2. GOD OFFENTLIG REVISIONSSKIK

Revisionen er udført i overensstemmelse med god offentlig revisionsskik, som er baseret på de grundlæggende revisionsprincipper i rigsrevisionernes internationale standarder (ISSAI 100-999).

9. Undersøgelsen er baseret på skriftligt materiale, herunder gennemgang af Kulturstyrelsens kvalitetsvurderinger fra perioden 2007-2013 og Kulturstyrelsens publikation "Danske museer i tal" fra 2011, 2012 og 2013 med tilhørende datagrundlag, jf. boks 3. Derudover har vi gennemgået lovgivning og vejledninger samt materiale fra Kulturministeriet om ministeriets tilsyn med Kulturstyrelsen. Undersøgelsen er endvidere baseret på en spørgeskemaundersøgelse blandt 36 statsanerkendte museer, en stikprøve af indberetninger i de 2 kulturarvsregistre og en række interviews, bl.a. med Kulturministeriet, Kulturstyrelsen og 5 udvalgte museer. De anvendte metoder i Rigsrevisionens undersøgelse er uddybet i bilag 1.

BOKS 3. KULTURSTYRELSENS RAPPORTER OM DE STATSANERKENDTE MUSEER

Kvalitetsvurderingerne gennemføres af Kulturstyrelsen, som vurderer det enkelte museums opgavevaretagelse og giver anbefalinger til, hvor museets faglige niveau kan og bør styrkes. Kvalitetsvurderingen udarbejdes på baggrund af en dialog mellem styrelsen og museet og vurderer museets faglige opgavevaretagelse samt de organisatoriske, ledelsesmæssige, administrative og resurse-mæssige forhold.

"**Danske museer i tal**" er en statistisk årsrapport, baseret på de statsanerkendte museers egne indberetninger til Kulturstyrelsen om bl.a. museernes indsamling, registrering, bevaring, forskning og formidling.

Kilde: Kulturstyrelsen.

---

10. Undersøgelsen er afgrænset til de statsanerkendte museers sikring af kulturarven, mens de statslige museer behandles i et senere notat til Statsrevisorerne. Undersøgelsen behandler samtidig Kulturministeriets og Kulturstyrelsens tilsyn med de statsanerkendte museer, mens Kulturministeriets tilsyn med de statslige museer ikke indgår.

Undersøgelsen er afgrænset til at omfatte indsamling, registrering og bevaring, da disse opgaver er fundamentet for museernes virke. Undersøgelsen er primært afgrænset til perioden 2010 - ultimo 2013, men inddrager flere steder materiale tilbage fra 2006 for bl.a. at illustrere en udvikling.

11. Bilag 2 indeholder en ordliste, der forklarer udvalgte ord og begreber.

---

2. De statsanerkendte museers sikring af kulturarven

Rigsrevisionen finder, at de statsanerkendte museer gennem indsamling, registrering og bevaring i højere grad bør sikre kulturarven.

En indsamlingspolitik skal sikre, at et museum indsamler genstande, der falder inden for museets ansvarsområde og hænger sammen med museet forskning. Det var dog kun ca. halvdelen af de 68 museer, som Kulturstyrelsen kvalitetsvurderede i perioden 2007-2013, der havde en nedskrevet indsamlingspolitik. Det var videre kun lidt over halvdelen af de museer, der havde en indsamlingspolitik, hvor indsamlingspolitikken var sammenfaldende med museets ansvarsområde.

Museerne skal indberette museumsgenstande i Kulturstyrelsens 2 kulturarvsregistre. Dette skal sikre museerne et landsdækkende overblik over samlingerne samt lette museernes indsamling og udveksling af museumsgenstande og -værker. De kulturhistoriske museer har et væsentligt efterslæb med at indberette. Samtidig lever hovedparten af indberetningerne ikke op til retningslinjerne for minimumsindberetninger.

Museernes bevaring af museumsgenstande skal sikre, at genstandene kan anvendes i fremtiden. Hovedparten af museerne mangler et tilstrækkeligt overblik over deres samlinger, hvilket gør det vanskeligt for museerne at prioritere deres bevaringsindsats og anvende resurserne til bevaring der, hvor de gør bedst nytte. 16 ud af 33 museer i Rigsrevisionens spørgeskemaundersøgelse vurderer, at de har gennemgået under halvdelen af deres samlinger.

Kulturstyrelsen har i 54 ud af 68 kvalitetsvurderinger gennemført i perioden 2007-2013 kritiseret museernes magasinforhold. I lidt under halvdelen af de kritiske vurderinger er der tale om væsentlig kritik. Der er fortsat kritiske magasinforhold, som kan betyde, at dele af kultur- og naturarven nedbrydes, selv om magasinforholdene er forbedret de seneste år.

12. Dette kapitel handler om de statsanerkendte museers bevaring af kulturarven. Kapitlet starter med museernes indsamling af museumsgenstande. Dernæst omhandler kapitlet museernes indberetninger i kulturarvsregistrene, museernes magasinforhold og til sidst museernes arbejde med at bevare samlingerne.

2.1. Indsamling

13. Vi har undersøgt, om de statsanerkendte museer indsamler museumsgenstande i overensstemmelse med deres ansvarsområde, og om de har en indsamlingspolitik.

14. Museerne skal ifølge Kulturstyrelsens vejledning "Krav og anbefalinger til statsanerkendte museer" indsamle museumsgenstande inden for deres vedtægtsbestemte ansvarsområde. Kulturstyrelsen anbefaler videre i vejledningen, at museerne formulerer en indsamlingspolitik, herunder nedskrevne retningslinjer for modtagelse af museumsgenstande.

Indsamling

15. Vi har gennemgået Kulturstyrelsens 68 kvalitetsvurderinger fra perioden 2007-2013 for Kulturstyrelsens vurdering af museernes indsamling. Gennemgangen viser, at museerne i flere tilfælde har indsamlet genstande uden for deres ansvarsområde. Gennemgangen viser videre, at kun ca. halvdelen af museerne havde en nedskrevet indsamlingspolitik. Formålet med en indsamlingspolitik er, at museet indsamler genstande, der falder inden for museets ansvarsområde, og som hænger sammen med museet forskning. Det var kun lidt over halvdelen af de museer, der havde en indsamlingspolitik, hvor indsamlingspolitikken var sammenfaldende med museets ansvarsområde.

16. En opgørelse fra Kulturstyrelsen viser, at de kulturhistoriske museer i dag har en omfattende samling på tilsammen ca. 7 mio. inventarnumre. Ifølge Kulturstyrelsen vurderede 42 % af de kulturhistoriske museer i 2012, at dele af deres samlinger falder uden for deres ansvarsområder. Ifølge Kulturstyrelsen er det historisk betinget, at dele af museernes samlinger falder uden for museernes ansvarsområder, og skyldes ikke, at museerne i dag indsamler uden for ansvarsområderne.

Museerne indsamlede i løbet af 2012 ifølge Kulturstyrelsen 189.813 museumsgenstande. Dette tal dækker over store forskelle mellem de kultur-, kunst- og naturhistoriske museer. De 2 naturhistoriske museer har således alene indsamlet mere end halvdelen af alle genstandene.

17. De interviewede museer og Kulturstyrelsen oplyser, at særligt de kulturhistoriske museer i tidens løb har indsamlet museumsgenstande uden oplysninger om genstandenes brug eller historie og uden relation til de enkelte museers ansvars- og forskningsområder. Samtidig har museerne været mindre opmærksomme på de indsamlede genstandes kulturhistoriske værdi.

De interviewede museer og Kulturstyrelsen oplyser videre, at de kulturhistoriske museer de sidste 10 år er blevet mere restriktive i deres indsamling og således forholder sig mere kritisk til, hvorvidt en museumsgenstand skal indgå i samlingen. Denne udvikling skyldes ifølge museerne bl.a. de omkostninger, der er forbundet med at indsamle museumsgenstande, herunder omkostninger til registrering og bevaring.

Udskillelse

18. Når et museum modtager en museumsgenstand, skal denne registreres og bliver derved en del af museets samling. Såfremt museet ikke længere ønsker at have genstanden i samlingen, skal den udskilles. Udskillelse betyder, at museet giver genstanden enten til et andet museum eller tilbage til den oprindelige giver, bruger genstanden til andre formidlingsformål, fx undervisning af skoleklasser, eller kasserer genstanden.

Ifølge museumslovens § 14 må et statsanerkendt museum ikke udskille museumsgenstande til andre end statslige eller statsanerkendte museer med mindre kulturministeren giver tilladelse til dette, jf. boks 4.

Museets ansvarsområde

fremgår af museets vedtægter og er godkendt af Kulturstyrelsen.

Ansvarsområdet skal være afgrænset emnemæssigt, tidsmæssigt og så vidt muligt geografisk.

Et inventarnummer kan omfatte en eller flere genstande. Fx kan et kaffestel kategoriseres som ét inventarnummer, selv om det består af flere genstande såsom underkopper, kopper, kander m.m.

En genstand er én fysisk genstand.

Dubletter i museernes samlinger

En søgning på "madam+blå" i Museernes Samlinger gav 447 resultater, hvoraf hovedparten var kaffekander. Resultaterne fordelte sig på 52 forskellige museer.

BOKS 4. UDSKILLELSE AF MUSEUMSGENSTANDE

Når et museum ønsker at udskille genstande til andre end statsanerkendte eller statslige museer, skal museet først undersøge, hvordan genstanden er blevet en del af museets samling. Er der fx tale om en gave, skal giver eller givers arvinger kontaktes for at høre, om de ønsker genstanden tilbage. Dernæst skal kopi af den samlede dokumentation om genstanden indsendes til Kulturstyrelsen med begrundelse for, hvorfor genstanden ønskes udskilt. Herefter kan Kulturstyrelsen give tilladelse til, at genstanden udskilles.

19. Kulturstyrelsen oplyser, at antallet af ansøgninger om udskillelse er steget de seneste år. I 2012 har 29 museer udskilt genstande fra samlingerne. De 29 museer har tilsammen udskilt 12.241 genstande, hvilket er mere end 8 gange så mange som i 2010, hvor der blev udskilt 1.445 genstande.

20. De interviewede museer oplyser, at det er en besværlig og tidskrævende proces at udskille genstande fra samlingerne, og at det ikke altid står mål med omkostningerne ved at have en genstand opmagasineret. Museerne oplyser dog, at det er vigtigt, at der er kontrol med, hvad der udskilles, og de ønsker derfor ikke en lettere udskillellesproces.

Resultat

21. Undersøgelsen viser, at kun ca. halvdelen af de 68 museer, som Kulturstyrelsen kvalitetsvurderede i perioden 2007-2013, havde en nedskrevet indsamlingspolitik. Det er endvidere kun lidt over halvdelen af de nedskrevne indsamlingspolitikker, der er sammenfaldende med museernes ansvarsområder.

Undersøgelsen viser videre, at 42 % af de kulturhistoriske museer har genstande, der falder uden for museernes ansvarsområder. Endelig viser undersøgelsen, at antallet af ansøgninger om udskillelse er steget de seneste år.

2.2. Indberetning

22. Vi har undersøgt, om de statsanerkendte museer har indberettet deres museumsgenstande i de 2 kulturarvsregistre, Museernes Samlinger og Kunstindeks Danmark. Vi har derudover undersøgt, om museernes indberetninger opfylder Kulturstyrelsens retningslinjer for minimumsindberetninger.

23. Museerne er forpligtet til at registrere deres samlinger. Samtidig skal de kultur- og kunsthistoriske museer, jf. museumslovens § 14, indberette registreringen af deres museumsgenstande og -værker i de 2 kulturarvsregistre. Registerne skal bl.a. give museerne et landsdækkende overblik over samlingerne samt lette museernes indsamling og udveksling af museumsgenstande og -værker.

Museernes indberetning til kulturarvsregistre

24. Det fremgår af beretning om forvaltning af kulturarven fra 2007, at adskillige museer ikke har indberettet deres genstande i kulturarvsregistre.

Det fremgår af notat til Statsrevisorerne fra april 2012, at Kulturstyrelsen forventer, at den fulde indberetning er tilendebragt i 2015. Det fremgår videre af notatet, at det ifølge Kulturstyrelsen er en udfordring for museerne at koordinere deres indsamling af museumsgenstande og -værker, da registrene endnu ikke kan give et fuldstændigt overblik over museernes samlinger.

25. Kulturstyrelsen oplyser, at der som nævnt er ca. 7 mio. inventarumre, som de kulturhistoriske museer skal indberette i kulturarvsregisteret Museernes Samlinger. Kulturstyrelsens skøn over samlingerne på de statsanerkendte kulturhistoriske museer har imidlertid ændret sig over årene fra ca. 5 mio. genstande i 2003 til ca. 10 mio. genstande i 2009 og til ca. 7 mio. inventarumre i 2014.

Kulturstyrelsens retningslinjer for minimumsindberetninger definerer det mindstemål af oplysninger, som museerne skal indberette i de 2 kulturarvsregistre om en museums-genstand eller et kunstværk.

Kulturstyrelsens skøn fra 2003 fremgår af Kulturministeriets "Udredning om bevaring af kulturarven" fra 2003. I 2009 blev dette tal revurderet på baggrund af en evaluering fra styrelsen, hvor de statsanerkendte museer skulle indberette antallet af genstande i deres samlinger. I 2014 er styrelsens skøn baseret på en løbende opdatering af antallet af inventarumre for hvert enkelt kulturhistorisk museum.

Kulturstyrelsen oplyser, at der fortsat er usikkerhed om antallet af inventarumre. Usikkerheden skyldes dels, at nogle museer opgiver antallet af genstande og ikke antallet af inventarumre, dels at nogle museer ikke ved, hvor mange inventarumre de har. Rigsrevisionen finder den store usikkerhed om samlingernes størrelse bekymrende. Rigsrevisionen konstaterer på den baggrund, at det er vanskeligt at følge, om museerne kommer i mål med at indberette samlingerne i Museernes Samlinger.

26. Kulturstyrelsen indgik i 2008-2009 aftaler med museerne om at indhente deres efterslæb med at indberette deres samlinger i de 2 kulturarvsregistre. 29 kulturhistoriske museer stod foran en så omfattende opgave med at indberette deres samlinger, at de fik udsættelse til ultimo 2015. 39 andre kulturhistoriske museer fik frist til at indhente deres indberetningsefterslæb til ultimo 2012. Kulturstyrelsen fulgte i juni 2013 op på museernes indberetninger i de 2 kulturarvsregistre. Opfølgningen viste, at 24 af de 39 museer fuldførte opgaven, mens 15 museer ikke nåede det til ultimo 2012.

Ligeledes stod 5 kunsthistoriske museer i 2008-2009 foran en så omfattende opgave, at de fik udsættelse til 2015. 27 andre kunsthistoriske museer fik frist til at indhente deres efterslæb med at indberette værker i Kunstindeks Danmark til ultimo 2012. Kulturstyrelsens opfølgning viste, at 9 af de 27 museer ultimo 2012 ikke havde indhentet efterslæbet.

27. Tabel 1 viser, hvor langt de statsanerkendte kultur- og kunsthistoriske museer er med at indberette deres samlinger i de 2 kulturarvsregistre.

Tabel 1. Indberetninger i Museernes Samlinger og Kunstindeks Danmark (Antal)

	Indberettet pr. februar 2009	Indberettet pr. december 2010	Indberettet ved årsskiftet 2012/13	Indberettet ved årsskiftet 2013/14
Kulturhistoriske museer	437.662	1.163.606	3.016.894	3.741.842
Kunsthistoriske museer			132.033	147.381

Kilde: Rigsrevisionen på baggrund af tal fra Kulturstyrelsen.

Det fremgår af tabel 1, at de kulturhistoriske museer samlet har indberettet ca. 3,7 mio. inventarumre, mens de kunsthistoriske museer samlet har indberettet 147.381 inventarumre.

28. Antallet af inventarumre på de kulturhistoriske museer er pr. februar 2014 opgjort til ca. 7 mio. De kulturhistoriske museer har således indberettet 3,7 mio. inventarumre, hvilket svarer til 54 % af deres samlinger.

Antallet af inventarumre på de kunsthistoriske museer er pr. februar 2014 opgjort til 160.173. Dette svarer til, at de kunsthistoriske museer samlet har indberettet 92 % af deres samlinger i Kunstindeks Danmark.

Der er således væsentlig forskel på, hvor stor en andel af det samlede antal inventarumre, som de kulturhistoriske og de kunsthistoriske museer har indberettet.

29. Kulturstyrelsen har i 2013 indgået nye aftaler med de kulturhistoriske museer, der ikke nåede at indberette deres samlinger ultimo 2012. De kulturhistoriske museer har fået forskellige frister frem til ultimo 2018, dog mangler ét kulturhistorisk museum endnu at angive en slutdato. Kulturstyrelsen har ikke indgået nye aftaler med de kunsthistoriske museer, der ikke nåede at indberette deres samlinger inden udgangen af 2012.

Kulturstyrelsen oplyser, at styrelsen i foråret 2014 vil pålægge de 9 kunsthistoriske museer og det kulturhistoriske museum at indsende en realistisk tidsplan for, hvordan og hvornår de forventer at have indhentet deres efterslæb.

Kulturstyrelsen oplyser videre, at de forventer, at museerne overholder de aftalte frister og ultimo 2018 har indhentet deres efterslæb med at indberette i Museernes Samlinger og Kunstindeks Danmark.

30. De statsanerkendte og statslige museer har i perioden 2010-2013 modtaget 10,6 mio. kr. fra Kulturministeriets pulje "Elektronisk registrering" til indberetning af museumsgenstande og -værker i kulturarvsregistre.

Kvaliteten af indberetningerne i Museernes Samlinger og Kunstindeks Danmark

31. Vi har som led i undersøgelsen udtaget en stikprøve på 150 indberetninger i Museernes Samlinger og 50 indberetninger i Kunstindeks Danmark for at vurdere, om museernes indberetninger lever op til Kulturstyrelsens retningslinjer for minimumsindberetninger.

Indberetninger i Museernes Samlinger

32. Stikprøven af indberetningerne i Museernes Samlinger viser, at hovedparten af indberetningerne ikke lever op til Kulturstyrelsens retningslinjer for minimumsindberetninger. De gennemgåede indberetninger viser, at 95 % af indberetningerne indeholder en beskrivelse af museumsgenstanden, men at det kun er 20 % af beskrivelserne, der lever op til Kulturstyrelsens retningslinjer for en beskrivelse af museumsgenstande. Fx indeholder kun 41 % af beskrivelserne genstandens historie, mens 51 % indeholder en beskrivelse af genstandens opfindelse (sted). Derudover er 60 % af genstandene indberettet med en aktør, dvs. hvem der har benyttet genstanden, men af disse indberetninger er det knap 5 %, der opfylder Kulturstyrelsens retningslinjer.

33. Kulturstyrelsen oplyser, at kvaliteten af indberetningerne i høj grad afspejler den registrering, som museerne foretog, da museerne i sin tid indsamlede genstandene, hvor der ikke var samme fokus på at få registreret oplysninger om genstandene. Ifølge styrelsen kan det selv efter bare 10-20 år være umuligt at efterspore yderligere oplysninger om en genstands brug og ophav.

Kulturstyrelsen oplyser videre, at det er yderst resursekrævende for museerne at opdatere registreringerne af deres tidligere indsamlede genstande for at sikre, at indberetningerne lever op til Kulturstyrelsens retningslinjer for minimumsindberetninger.

34. De interviewede museer fremhæver også, at registreringsarbejdet ikke tidligere har været tilstrækkeligt prioriteret. Ifølge museerne var der tidligere mere fokus på, at den kulturhistoriske værdi lå i selve genstanden, mens det i dag i højere grad er genstandens historie (proveniens), der giver genstanden kulturhistorisk værdi.

35. De interviewede museer oplyser, at der er udfordringer med Museernes Samlinger. For det første er der for få indberetninger i Museernes Samlinger til, at registeret kan give museerne overblik over samlingerne. For det andet er kvaliteten af indberetningerne for svingende, og for det tredje er indberetningerne meget forskelligartede, hvilket bl.a. gør det svært at finde de genstande, som museet søger.

36. Rigsrevisionen finder, at det er væsentligt, at kulturarvsregisteret Museernes Samlinger er fuldstændigt og af høj kvalitet, så museerne kan anvende registeret optimalt.

Indberetninger til Kunstindeks Danmark

37. Stikprøven af indberetningerne i Kunstindeks Danmark viser, at hovedparten af indberetningerne lever op til Kulturstyrelsens retningslinjer for minimumsindberetninger. De gennemgæede indberetninger har titel på kunstværket, navnet på kunstneren, og 94 % af indberetningerne beskriver værkttype, fx skulptur eller maleri. Gennemgangen af stikprøven viser dog også, at der mangler oplysninger om værketts tilblivelsesår i 52 % af indberetningerne, mens der mangler oplysninger om erhvervelsesdato og ejer i 34 % af indberetningerne.

Resultat

38. De kulturhistoriske museer har fortsat et væsentligt efterslæb med at indberette deres samlinger i Museernes Samlinger. Samtidig er både de kultur- og kunsthistoriske museer bagud i forhold til den tidsplan for indberetninger, som blev aftalt med Kulturstyrelsen i 2008-2009.

Rigsrevisionens undersøgelse viser, at der er usikkerhed om samlingernes størrelse på de kulturhistoriske museer. Usikkerheden gør det er vanskeligt for Kulturstyrelsen at følge op på, om museerne kommer i mål med at indberette deres samlinger.

Stikprøven af museernes indberetninger i kulturarvsregistre viser, at hovedparten af de kulturhistoriske museers indberetninger i Museernes Samlinger ikke lever op Kulturstyrelsens retningslinjer for minimumsindberetninger.

Rigsrevisionen finder, at Kulturstyrelsen bør spille en mere aktiv rolle for at sikre, at museerne får indberettet deres samlinger, overholder de aftalte tidsplaner og sikrer kvalitet i indberetningerne.

2.3. Magasiner

39. Vi har undersøgt, om museerne har rimelige magasinforhold, der kan sikre kultur- og naturarven for fremtiden.

40. Ifølge museumslovens § 14 skal museerne have en rimelig museumsfaglig og bygningsmæssig standard. Herunder hører forsvarlige magasin- og sikringsforhold.

41. Organisationen Danske Museer udgav i 2006 med støtte fra Kulturarvsstyrelsen "Rapport over magasinforholdene på de statsanerkendte danske museer", hvori de statsanerkendte museers magasinforhold blev vurderet. I rapporten blev det konkluderet, at 1/3 af museernes magasiner var af god kvalitet, 1/3 havde mangler, som kunne afhjælpes, og 1/3 var af så dårlig kvalitet, at det ikke var muligt at bringe forholdene op på et acceptabelt niveau. I rapporten var det primært de kulturhistoriske museer, som fik konstateret kritiske magasinforhold.

42. Vi har gennemgået Kulturstyrelsens kvalitetsvurderinger for perioden 2007-2013 for at vurdere museernes magasinforhold. Gennemgangen viser, at der er væsentlige udfordringer med museernes magasinforhold. Således har Kulturstyrelsen kritiseret magasinforholdene i 54 ud af 68 kvalitetsvurderinger. Af de kritiske vurderinger er der i knap halvdelen af tilfældene tale om væsentlig kritik, fx at magasinerne er uegnede til opbevaring af museumsgenstande, mens der i lidt over halvdelen er tale om kritiske bemærkninger, fx risiko for vandskader i dele af magasinerne, eller at dele af magasinerne er overfyldte. Hos de resterende museer vurderer Kulturstyrelsen, at magasinforholdene er tilfredsstillende.

Resultaterne fra rapporten fra Organisationen Danske Museer fra 2006 kan ikke direkte sammenlignes med resultaterne fra Kulturstyrelsens kvalitetsvurderinger, da de ikke anvender samme metode.

43. Vi har i vores spørgeskemaundersøgelse spurgt 36 museer, om deres magasinforhold er blevet forbedret siden 2006. 21 ud af de 36 museer vurderer, at der siden 2006 er sket en positiv udvikling i magasinforholdene.

*I et museums **magasiner** opbevares de museumsgenstande og -værker, som ikke er udstillet på museet. Hovedparten af museernes samlinger er opmagasineret.*

Organisationen Danske Museer er en interesseorganisation for museer og bevaringscentre.

Kritiske magasinforhold kan fx være overfyldte magasiner, fugtige lokaler, adgang for skadedyr, risiko for vandskader eller manglende alarmsystemer.

Forbedringerne består primært i, at flere museer har:

- nedlagt de magasiner, hvor forholdene var mest kritiske
- samlet deres samlinger på færre og bedre egnede magasiner
- indgået samarbejde med andre museer om fællesmagasiner og flyttet hele eller dele af deres samlinger til disse fællesmagasiner
- etableret klimastyring i magasinerne
- reduceret antallet af museumsgenstande og derved skabt bedre plads i magasinerne.

44. De museer, der ikke har forbedret deres magasinforhold, fremhæver, at de ikke har haft ressourcerne til at forbedre magasinforholdene eller er i gang med at undersøge mulighederne for at etablere fællesmagasiner med andre museer.

45. Vi har endvidere i spørgeskemaundersøgelsen spurgt museerne om, hvilke problemer museerne har i deres magasiner. Langt hovedparten af museerne oplyser, at de har ét eller flere problemer med magasinforholdene. Tabel 2 viser, hvilke problemer museerne oplever i deres magasiner, og hvor udbredt problemerne er blandt de 36 museer i spørgeskemaundersøgelsen.

Tabel 2. Problemer i magasinerne

Overfyldte magasiner	61 %
Magasinerne ligger spredt på flere forskellige adresser	58 %
Ringe mulighed for at gøre rent	53 %
Risiko for vandskader	47 %
Dårlige adgangsforhold	44 %
Forkert luftfugtighed	42 %
Manglende vandskadesikring	39 %
For små rum i magasinerne	33 %
Manglende brandalarm	33 %
Forkert og for svingende temperatur	33 %
Dårlige lysforhold	28 %
Manglende tyverisikring	14 %
Ejerforhold (fx høj husleje eller kort eller ingen opsigelsesvarsel)	11 %
Dårlig gulvbelægning	8 %

Kilde: Rigsrevisionens spørgeskemaundersøgelse.

Det fremgår af tabel 2, at 61 % af de adspurgte museer oplever problemer med overfyldte magasiner, og 58 % af museerne er udfordret af, at magasinerne ligger spredt på flere forskellige adresser. Også forhold som ringe mulighed for at gøre rent, risiko for vandskader, dårlige adgangsforhold og forkert luftfugtighed er udbredt.

Resultat

46. Undersøgelsen viser, at Kulturstyrelsen i 54 ud af 68 kvalitetsvurderinger gennemført i perioden 2007-2013 har kritiseret museernes magasinforhold. I lidt under halvdelen af de kritiske vurderinger er der tale om væsentlig kritik.

Til trods for at museerne i spørgeskemaundersøgelsen oplyser, at magasinforholdene er forbedret de seneste år, er der fortsat kritiske magasinforhold, der i værste fald kan betyde, at kultur- og naturarven ikke bevares for fremtiden.

2.4. Bevaring

47. Vi har undersøgt, om museerne har gennemgået deres samlinger og kender til samlingernes bevaringstilstand.

48. Bevaring af samlingerne er en hovedopgave for museerne og omfatter opbevaring, sikring, tilsyn og konservering.

Ifølge museumslovens § 2 skal museerne bl.a. gennem bevaring sikre kulturarven for fremtidens anvendelse. Kulturstyrelsen anbefaler i vejledningen "Krav og anbefalinger til de statsanerkendte museer", at museerne:

- har en nedskrevet bevaringsplan for den samlede bevaringsindsats
- inddrager konserveringsfaglig ekspertise i bevaringsarbejdet
- jævnligt gennemgår deres samlinger for at prioritere bevaringsindsatsen og eventuelt udskille genstande.

Gennemgang af samlingerne

49. En gennemgang af et museums samling giver ifølge Kulturstyrelsen museet mulighed for at finde de museumsgenstande, der ikke er bevaringsværdige, og som der ikke bør anvendes magasinplads på. Museerne bør ifølge Kulturstyrelsen have overblik over samlingernes sammensætning samt gennemgå genstandenes dokumentation og bevaringstilstand. Desuden bør museerne undersøge, om der findes tilsvarende bedre eksemplarer på andre museer.

50. Museerne har i spørgeskemaundersøgelsen oplyst, hvorvidt de har gennemgået deres opmagasinerede samlinger, og hvor stor en andel af samlingerne, der er gennemgået inden for de sidste 10 år.

91 % af museerne oplyser, at de har gennemgået deres samlinger. Museerne har dog ikke gennemgået alle samlingerne i magasinerne, men har udtaget dele af samlingerne til gennemgang. Tabel 3 viser, hvor stor en andel af samlingerne i magasinerne, som museerne vurderer, at de har gennemgået.

Bevaringstilstand beskriver, hvor godt en museumsgenstand er bevaret. Er genstanden fx så godt bevaret, at den er egnet til udstilling, eller så svært beskadiget, at det ikke er muligt at redde genstanden for fremtidig brug.

Museerne skal oplyse Kulturstyrelsen om deres samlingers bevaringstilstand, dvs. om samlingerne er i "formidlingseget tilstand", "stabiliseret tilstand", "behandlingskrævende tilstand" eller "svært skadet tilstand".

I en bevaringsplan prioriteres, hvilke og hvordan museets genstande og værker skal bevares, vurderet i forhold til genstandenes lokale, regionale og nationale betydning samt deres forsknings- og formidlingsmæssige værdi.

En samlingsgennemgang er en gennemgang af museets samlinger. Ofte er gennemgangen en stikprøvekontrol af udvalgte dele af museets samlinger. Formålet med gennemgangen kan fx være at vurdere den generelle bevaringstilstand i magasinerne.

Tabel 3. Antal statsanerkendte museer, der i perioden 2004-2013 har gennemgået dele af deres samlinger i magasinerne

Andel af samlingen, der er gennemgået	Antal museer
0 %	3
1-25 %	9
26-50 %	4
51-75 %	5
76-100 %	12

Note: 33 af de 36 museer har besvaret dette spørgsmål.

Kilde: Rigsrevisionens spørgeskemaundersøgelse.

Det fremgår af tabel 3, at 16 af museerne i spørgeskemaundersøgelsen vurderer, at de har gennemgået under halvdelen af deres samling i magasinerne, heraf vurderer 12 af museerne, at de har gennemgået mindre end 25 % af deres samling.

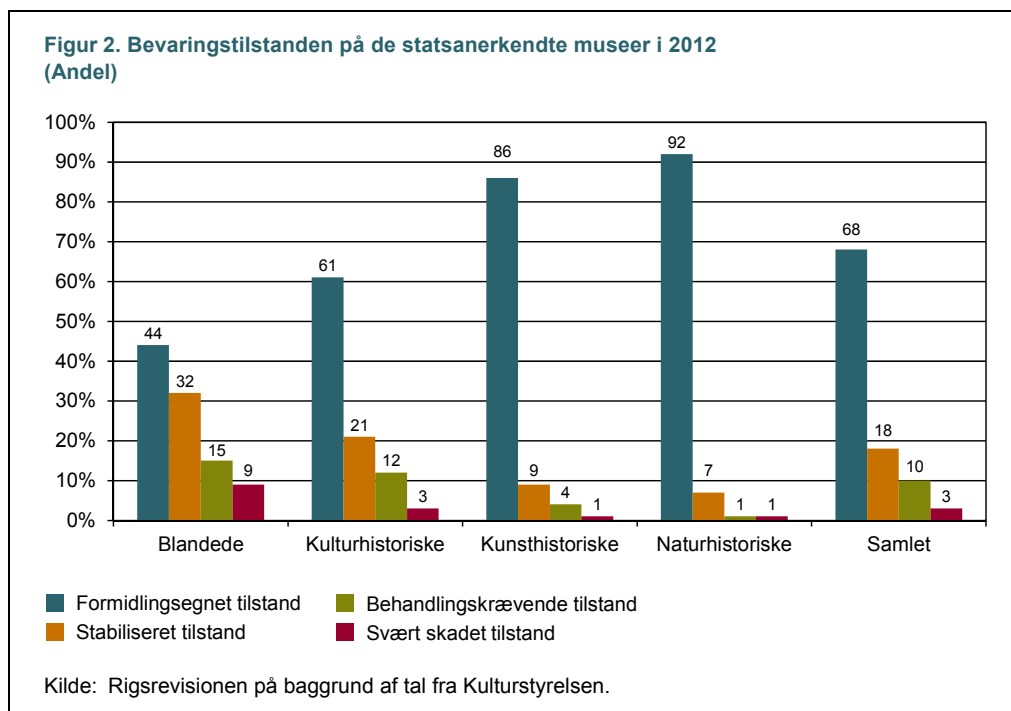
Et af Ærø Museums magasiner – den såkaldte Borgnæslade – før og efter en samlingsgennemgang i 2013. Det viser, hvordan en samlingsgennemgang, hvor der er ryddet op og gjort bedre plads til genstandene, kan være med til at forbedre magasinforholdene.

Fotos: Ærø Museum

Samlingernes bevaringstilstand

51. Museerne skal årligt til "Danske museer i tal" opgøre, hvordan bevaringstilstanden af deres samling er. Museerne angiver her, hvor stor en andel af deres samling, som er i henholdsvis "formidlingseget tilstand", "stabiliseret tilstand", "behandlingskrævende tilstand" og "svært skadet tilstand".

Figur 2 viser, hvordan bevaringstilstanden var på museerne i 2012.

Det fremgår af figur 2, at der er væsentlig forskel på bevaringstilstanden, alt efter om der er tale om blandede, kultur-, kunst- eller naturhistoriske museer. Det er således ifølge "Danske museer i tal" de blandede og de kulturhistoriske museer, der har de største udfordringer med bevaringstilstanden, da disse museer har en større andel af museumsgenstande, der er i behandlingskrævende eller svært skadet tilstand.

52. Rigsrevisionens undersøgelse viser imidlertid, at Kulturstyrelsens opgørelse af samlingernes bevaringstilstand i "Danske museer i tal" er forbundet med stor usikkerhed.

Dette skyldes for det første, at der ikke er fastsat en bestemt metode, som museerne skal anvende til at opgøre bevaringstilstanden. Den metode, som museerne anvender, kan således variere fra museum til museum.

For det andet skyldes det, at museerne ifølge de interviewede museer ofte vurderer bevaringstilstanden ud fra skøn. Det er således ikke sikkert, at museernes vurderinger stemmer overens med samlingernes faktiske bevaringstilstand.

For det tredje skyldes det, at Kulturstyrelsen ikke tager hensyn til størrelsen af de enkelte museers samlinger, når styrelsen opgør bevaringstilstanden. Den samlede opgørelse er således ikke vægtet i forhold til størrelsen af hvert enkelt museums samling, men er beregnet ud fra gennemsnittet af de relative andele, som museerne har oplyst til Kulturstyrelsen. Den viste bevaringstilstand i figur 2 kan således ligge langt fra den faktiske bevaringstilstand på de statsanerkendte museer.

53. Rigsrevisionen konstaterer på baggrund af ovenstående, at der er en række væsentlige forbehold ved Kulturstyrelsens opgørelse af samlingernes bevaringstilstand i "Danske museer i tal", og opgørelsen skal derfor fortolkes med stor forsigtighed. Kulturstyrelsen oplyser, at styrelsen i fremtiden vil understrege disse forbehold i "Danske museer i tal".

Resultat

54. Undersøgelsen viser, at hovedparten af museerne mangler et tilstrækkeligt overblik over deres samlinger. Det begrænsede overblik gør det svært for museerne at prioritere deres bevaringsindsats og anvende resurserne til bevaring der, hvor de gør bedst nytte.

Undersøgelsen viser videre, at der er stor usikkerhed forbundet med Kulturstyrelsens opgørelse af samlingernes bevaringstilstand på de statsanerkendte museer.

3. Tilsyn med de statsanerkendte museer

Rigsrevisionen finder, at Kulturstyrelsens tilsyn med de statsanerkendte museer ikke er tilstrækkeligt. Styrelsen gennemfører kvalitetsvurderinger af museerne, men styrelsens udvælgelse af museer til kvalitetsvurdering og omfanget af vurderingerne sker ikke ud fra væsentlighed og risiko. Rigsrevisionen konstaterer, at styrelsen ikke kan bruge kvalitetsvurderingerne til i givet fald at indstille, at et museum skal fratages det statslige tilskud. Rigsrevisionen finder, at kvalitetsvurderingerne og styrelsens dialog med museerne herom skal tilrettelægges på en sådan måde, at styrelsen i givet fald kan foretage sådanne indstillinger.

Rigsrevisionen finder, at Kulturministeriets tilsyn med Kulturstyrelsens tilsyn ikke er tilstrækkeligt. Styrelsen har siden 2007 overvejet strategier for at øge effekten og antallet af tilsyn. Rigsrevisionen konstaterer, at styrelsen endnu ikke har udarbejdet en sådan strategi. Samtidig ligger antallet af kvalitetsvurderinger klart lavere, end Kulturministeriet forventer.

Kulturministeriet burde på et tidligere tidspunkt have sikret, at styrelsen udarbejdede en strategi. Rigsrevisionen finder, at Kulturministeriet og Kulturstyrelsen i samarbejde bør udarbejde en klar tilsynsstrategi, som styrelsen kan lægge til grund for tilsynet med museerne. De konkrete mål for fx antallet af tilsyn, der vil fremgå af tilsynsstrategien, bør indgå i Kulturministeriets rammeaftale med styrelsen.

55. Dette kapitel handler om Kulturstyrelsens og Kulturministeriets tilsyn med de statsanerkendte museers sikring af kulturarven. Kapitlet indledes med Kulturstyrelsens tilsyn, og derefter ser vi nærmere på Kulturministeriets tilsyn.

3.1. Kulturstyrelsens tilsyn

56. Vi har undersøgt, om Kulturstyrelsens tilsyn med de statsanerkendte museer er tilstrækkeligt. Kulturministeriet har uddelegeret tilsynet med de statsanerkendte museer til Kulturstyrelsen.

57. Kulturstyrelsen oplyser, at styrelsens tilsyn med de statsanerkendte museer er baseret på kvalitetsvurderinger af de enkelte museer, styrelsens puljeadministration, museernes indberetninger til "Danske museer i tal" samt løbende dialog med og besøg på museerne.

Antallet af Kulturstyrelsens kvalitetsvurderinger fordelt på år:

2004:	15
2005:	10
2006:	6
2007:	6
2008:	7
2009:	11
2010:	11
2011:	12
2012:	12
2013:	12

Vi har gennemgået 68 kvalitetsvurderinger fra perioden 2007-2013. 3 af vurderingerne fra 2013 er ikke med i gennemgangen, da de endnu ikke er færdige.

”Udredning om fremtidens museumslandskab” fra april 2011 er igangsat i 2010 af kulturministeren. Udredningen belyser rammebetingelser og grundlæggende præmisser og kommer med anbefalinger til, hvad der skal være til stede, for at museumsvæsenet fortsat kan udvikle sig i fremtiden.

Aftalepartierne bag den nye museumslov har indgået en stemmeaftale, og ifølge denne skal Kulturstyrelsen foretage en samlet gennemgang af kvalitetsvurderingerne og genoverveje konceptet, når alle de statsanerkendte museer er kvalitetsvurderet.

Kulturstyrelsens kvalitetsvurderinger

58. Kulturstyrelsen begyndte at kvalitetsvurdere de statsanerkendte museer i 2004. De seneste år har styrelsen årligt gennemført 12 kvalitetsvurderinger af de statsanerkendte museer. Kvalitetsvurderingerne er styrelsens vigtigste tilsynsredskab i forhold til de statsanerkendte museer.

Formålet med kvalitetsvurderingerne er ifølge Kulturstyrelsen at understøtte udviklingen på det enkelte museum og vurdere, om museet fortsat er berettiget til at bevare statsanerkendelse og dermed statsligt tilskud til driften.

59. Kulturministeriet har siden 2007 oplyst, at Kulturstyrelsen vil overveje strategier for at øge effekten og antallet af tilsyn med de statsanerkendte museer. Ministeriet oplyste videre i april 2012, at det er deres ambition, at Kulturstyrelsen med tiden gennemfører kvalitetsvurderinger af hvert enkelt museum med 4-5 års mellemrum. Ministeriet oplyser endelig, at det af ”Udredning om fremtidens museumslandskab” fra april 2011 fremgår, at ”de statsanerkendte museer skal kvalitetsvurderes i en fast tilbagevendende kadence på 4-5 år (...)”.

60. Rigsrevisionens undersøgelse viser, at der med det nuværende antal årlige vurderinger kan gå op til 10 år, før et museum kvalitetsvurderes på ny. Kulturstyrelsen er således langt fra målet om at kvalitetsvurdere hvert museum med 4-5 års mellemrum.

Kulturstyrelsen oplyser, at styrelsen forventer at have kvalitetsvurderet alle de statsanerkendte museer inden udgangen af 2014. Herefter vil styrelsen gennemgå alle kvalitetsvurderingerne for at undersøge, i hvilket omfang vurderingerne lever op til formålet, og genoverveje konceptet for kvalitetsvurderingerne.

Udvælgelse af museer til kvalitetsvurdering

61. Kulturstyrelsen oplyser, at de statsanerkendte museer før 2011 blevet udvalgt til kvalitetsvurdering på baggrund af oplysninger, som gav styrelsen anledning til bekymring. Siden 2011-2012 er museerne i højere grad blevet udvalgt efter tur for at nå alle de statsanerkendte museer igennem.

62. Rigsrevisionens undersøgelse viser, at museerne ikke udvælges til kvalitetsvurdering på baggrund af en systematisk vurdering af væsentlighed og risiko, så museer med de største udfordringer prioriteres først. Det er Rigsrevisionens opfattelse, at det kan betyde, at væsentlige udfordringer på nogle museer ikke bliver belyst og løst i tide.

Kulturstyrelsen oplyser, at styrelsen overvejer at udvælge museerne efter, hvem der tidligere har fået en kritisk kvalitetsvurdering, når styrelsen i 2015 påbegynder 2. generation af kvalitetsvurderingerne. Styrelsen forventer samtidig at kunne øge antallet af vurderinger, da 2. generation af kvalitetsvurderingerne primært vil fokusere på, om museerne har fulgt op på deres 1. kvalitetsvurdering.

63. Det er Rigsrevisionens opfattelse, at museerne fremover bør udvælges til kvalitetsvurdering på baggrund af væsentlighed og risiko, så museer med de største udfordringer prioriteres først. Kulturstyrelsen kan fastlægge flere niveauer for kvalitetsvurderingerne, så styrelsen kan tilgodese hensynet til både væsentlighed og risiko samt antallet af årlige kvalitetsvurderinger.

Opfølgning på kvalitetsvurdering

64. De statsanerkendte museer skal inden for 3 måneder efter en kvalitetsvurdering sende en opfølgingsplan til Kulturstyrelsen om, hvordan museet vil følge op på anbefalingerne i kvalitetsvurderingen. 1 år efter skal der afholdes et opfølgingsmøde mellem museet og styrelsen, hvor museet forud for mødet sender styrelsen en kort redegørelse for museets arbejde med opfølgingsplanen. Derefter kan styrelsen afslutte kvalitetsvurderingen.

65. Vi har gennemgået Kulturstyrelsens opfølgning på 23 kvalitetsvurderinger fra 2010 og 2011, da styrelsens opfølgning på disse kvalitetsvurderinger burde være afsluttet primo 2014. Gennemgangen viser:

- at Kulturstyrelsen har modtaget opfølgingsplaner fra 22 af de 23 museer (3-måneders opfølgningen)
- at Kulturstyrelsen har modtaget den korte redegørelse for museets arbejde med opfølgingsplanen fra 13 af de 23 museer (til brug for 1-års opfølgningen)
- at Kulturstyrelsen har afholdt opfølgingsmøde med 15 ud af 23 museer.

66. Kulturstyrelsen oplyser, at styrelsen ikke i alle tilfælde har afholdt opfølgingsmøde. Mødet kan i stedet være erstattet af en telefonsamtale, hvor museets redegørelse for arbejdet med opfølgingsplanen er drøftet. Der er ikke i alle tilfælde udarbejdet et telefonnotat, som dokumenterer resultaterne af drøftelserne.

67. Rigsrevisionen konstaterer, at Kulturstyrelsen ikke har fulgt op på alle kvalitetsvurderingerne fra 2010 og 2011, og derudover mangler der i flere tilfælde dokumentation for sagsbehandlingen.

Puljeadministration

68. Kulturstyrelsen oplyser, at tilsynet med de statsanerkendte museer også understøttes af styrelsens puljeadministration. Styrelsen kan derigennem følge, hvilke museer der ansøger om hvilke puljer og dermed hvilke aktiviteter, der er i gang på de forskellige museer.

Kulturstyrelsen understøtter bevaringsforholdene på de statsanerkendte museer med "Bevaringspuljen", mens de statsanerkendte og statslige museers indberetning af museumsgenstande og -værker i Museernes Samlinger og Kunstindeks Danmark understøttes med puljen "Elektronisk registrering".

Tildeling og fratagelse af et museums statsanerkendelse

69. Kulturministeren kan som led i tilsynet med de statsanerkendte museer, jf. museumslovens § 13, fratage et museum statsanerkendelsen efter en faglig begrundet indstilling fra Kulturstyrelsen. Dermed mister museet sit statstilskud til museets drift og muligheden for at søge puljemidler i Kulturministeriet.

70. Kulturministeriet oplyser, at museumslovens § 14 beskriver de betingelser, som museerne skal opfylde for at blive statsanerkendt og dermed opnå og bevare et statstilskud.

Det fremgår samtidig af Kulturstyrelsens beskrivelse af styrelsens kvalitetsvurderinger, at det er styrelsens opgave at følge, om de statsanerkendte museer lever op til bl.a. museumsloven og løfter deres opgaver på et fagligt højt niveau. Museumsloven fastsætter ikke et konkret niveau for museernes opgavevaretagelse, og det er styrelsens opgave at udforme retningslinjer for kvalitet og niveau af museernes virksomhed. Vurderingen af, om et museum fortsat er berettiget til statsanerkendelse, bygger på styrelsens vurdering af, om museet løfter de lovpligtige opgaver tilfredsstillende.

71. Kulturstyrelsen oplyser, at ingen museer har fået frataget statsanerkendelsen, og at det sjældent er relevant at overveje dette, da styrelsen gennem dialog med museets ledelse, kommunen og eventuelt via puljer forsøger at afhjælpe problemerne.

Kulturstyrelsen oplyser dog videre, at det selv ved museer, hvor kvalitetsvurderingen er mindre tilfredsstillende, er vanskeligt for styrelsen at påstå, at museumsloven ikke er overholdt. Kvalitetsvurderingerne er derfor primært anbefalinger til museernes bestyrelser og de kommuner, der er hovedtilskudsydere.

Fra "Bevaringspuljen" ydes der støtte til bevaringsforholdene og samlingernes bevarings-tilstand på de statsanerkendte museer. Museerne kan også ansøge puljen om op til 3 måneders løn til gennemgang af museernes samlinger.

Der er i perioden 2010-2013 uddelt 15 mio. kr. til de statsanerkendte museer fra "Bevaringspuljen".

Der er fra puljen "Elektronisk registrering" i perioden 2010-2013 uddelt 10,6 mio. kr. til både statsanerkendte og statslige museer.

Styrelsens retningslinjer for kvalitet og niveau for museernes virksomhed er fastsat i Kulturstyrelsens vejledning "Krav og anbefalinger til de statsanerkendte museer" fra september 2013.

72. Kulturministeriet oplyser, at aftalepartierne bag museumsloven har indgået en stemmeaftale. Ifølge denne vil aftalepartierne primo 2015 drøfte opfølgningen på anbefalingerne i "Udredning om fremtidens museumslandskab" om klare og skærpede konsekvenser af kvalitetsvurderingerne samt spørgsmålet om tildeling af statsanerkendelse og opretholdelse af statsanerkendelse.

73. Rigsrevisionen konstaterer, at Kulturstyrelsen i forbindelse med de gennemførte kvalitetsvurderinger har fundet det vanskeligt at indstille, at et museum ikke overholder museumsloven. Dette på trods af, at formålet med kvalitetsvurderingerne er at undersøge, om museet overholder museumsloven og således fortsat er berettiget til statsanerkendelse og dermed statsligt tilskud til driften.

Rigsrevisionen konstaterer, at Kulturstyrelsen ikke har udformet klare kriterier for at fratage et museum statsanerkendelsen. Klare kriterier er væsentlige, da det er forudsætningen for at vurdere, om et museum er berettiget til at bevare statsanerkendelse og fortsat modtage statsligt tilskud. Kulturministeriet bør endvidere overveje, om styrelsen har de rette sanktionsmuligheder, hvis et museum ikke lever op til museumsloven eller følger tilfredsstillende op på anbefalingerne i museets kvalitetsvurdering.

Resultat

74. Undersøgelsen viser, at Kulturstyrelsens tilsyn med de statsanerkendte museer ikke er tilstrækkeligt.

Kulturstyrelsens udvælgelse af museer til kvalitetsvurdering og omfanget af vurderingen sker ikke på baggrund af en systematisk vurdering af væsentlighed og risiko. Det kan betyde, at væsentlige udfordringer på nogle museer ikke bliver belyst og løst i tide. Styrelsen har samtidig ikke fulgt op på alle kvalitetsvurderingerne fra 2010 og 2011 og mangler derudover i flere tilfælde dokumentation for sagsbehandlingen.

Det er Rigsrevisionens opfattelse, at kvalitetsvurderingerne bør tilrettelægges på en sådan måde, at Kulturstyrelsen i givet fald kan indstille, at et museum skal fratages det statslige tilskud. Klare kriterier herfor kan styrke dialogen mellem styrelsen og museerne, så museerne på et klart grundlag kan følge op på styrelsens anbefalinger, og at det således ikke bliver nødvendigt at overveje, om museets statstilskud skal fratages.

3.2. Kulturministeriets tilsyn med Kulturstyrelsen

75. Vi har undersøgt, om Kulturministeriet i tilstrækkelig grad fører tilsyn med Kulturstyrelsens tilsyn med de statsanerkendte museer.

76. I 2012 blev Kulturstyrelsen oprettet og indgik efterfølgende en indsatsaftale med Kulturministeriet med 7 mål for styrelsen. For perioden 2013-2016 har Kulturministeriet indgået en 4-årig rammeaftale med styrelsen, som fastlægger styrelsens økonomiske rammer og målene for styrelsens udadvendte opgaver. Styrelsen følger op på aftalernes mål og de opnåede resultater i årsrapporten, som efterfølgende drøftes på et virksomhedsmøde og ved en lederamtale mellem styrelsens direktør og ministeriets departementschef. Årsrapporten, virksomhedsmødet og ledersamtalen udgør Kulturministeriets tilsyn med styrelsen.

Kulturministeriets dokumentation for tilsynet med styrelsen fremgår af indsatsaftalen, den 4-årige rammeaftale med bilag, Kulturministeriets interne vurdering af styrelsens årsrapport fra 2012, referatet fra ledelsesmødet i 2013 (opfølgning på 2012) og Kulturstyrelsens årsrapporter fra 2011 og 2012.

77. Rigsrevisionens undersøgelse viser, at Kulturstyrelsens tilsyn med de statsanerkendte museer hverken er nævnt i indsatsaftalen, den 4-årige rammeaftale eller i dokumenterne fra virksomhedsmødet og ledelsesmødet i 2013. Af årsrapporterne for både 2011 og 2012 fremgår det, at styrelsen har gennemført 12 kvalitetsvurderinger. Endvidere fremgår det af årsrapporten for 2011, at styrelsen har udarbejdet et nyt koncept for kvalitetsvurderingerne.

78. Kulturministeriet oplyser, at de har sikret sig information om Kulturstyrelsens tilsyn gennem de oplyste antal kvalitetsvurderinger i årsrapporterne, og at Kulturministeriet og styrelsen har en meget tæt og jævnlig dialog på alle niveauer.

Ministeriet oplyser samtidig, at museumslovens § 14 og delegationsbekendtgørelsen, bekendtgørelse nr. 1442 af 12. december 2010, giver en klar og velbeskrevet arbejdsdeling mellem Kulturministeriet og styrelsen i forhold til de statsanerkendte museer.

79. Rigsrevisionen konstaterer, at Kulturstyrelsens tilsyn med de statsanerkendte museer ikke omtales i Kulturministeriets tilsyn med styrelsen. Samtidig har Kulturministeriet som nævnt siden 2007 oplyst, at styrelsen vil overveje strategier for at øge effekten og antallet af tilsyn med museerne, uden at denne strategi er blevet udarbejdet.

80. Kulturministeriet oplyser, at de på baggrund af "Udredning om fremtidens museumslandskab" fra april 2011 forventer, at de statsanerkendte museer kvalitetsvurderes i en fast tilbagevendende kadence på 4-5 år.

81. Kulturministeriet er i gang med at revidere ministeriets koncept for mål- og resultatstyring og forventer, at et revideret styringskoncept er udarbejdet i 1. halvår 2014.

Resultat

82. Undersøgelsen viser, at Kulturministeriets tilsyn med Kulturstyrelsens forvaltning af området er mangelfuldt, da Kulturministeriet som følge af en manglende strategi for Kulturstyrelsens tilsyn ikke har et grundlag for at vurdere, om styrelsen løfter tilsynsopgaven tilfredsstillende.

Rigsrevisionen, den 12. marts 2014

Lone Strøm

/Claus Vejgård Thomsen

Delegation af opgaver til Kulturstyrelsen

De opgaver og beføjelser, som Kulturministeriet i henhold til museumsloven har delegeret til Kulturstyrelsen, fremgår af delegationsbekendtgørelsen, bekendtgørelse nr. 1442 af 12. december 2010 om henlæggelse af opgaver og beføjelser til Kulturarvsstyrelsen.

Bilag 1. Metode

Undersøgelsen er baseret på skriftligt materiale, herunder Kulturstyrelsens 68 kvalitetsvurderinger af de statsanerkendte museer i perioden 2007-2013 (fra 2013 indgår de 9 ud af årets 12 kvalitetsvurderinger, der p.t. er færdigudarbejdet). Vi har samtidig gennemgået Kulturstyrelsens statistiske årsrapport "Danske museer i tal" for 2011, 2012 og 2013 med tilhørende datagrundlag.

Derudover indgår lovgivning og vejledninger fra Kulturstyrelsen samt styrelsens opfølgning fra juni 2013 på museernes indberetninger til de 2 kulturarvsregistre, Museernes Samlinger og Kunstindeks Danmark, i undersøgelsen. Endelig inddrages materiale fra Kulturministeriet om ministeriets tilsyn med Kulturstyrelsen.

"Danske museer i tal" er baseret på de statsanerkendte museers egne indberetninger til Kulturstyrelsen. Kulturstyrelsen oplyser, at der er usikkerhed forbundet med museernes egne indberetninger, og rapporten skal ifølge styrelsen derfor bruges med forsigtighed. Styrelsen oplyser, at de følger op på datakvaliteten ved at sammenligne de enkelte museers besvarelser med den viden, som styrelsen allerede har. "Danske museer i tal" er det bedste foreliggende statistiske grundlag om de statsanerkendte museers indsamling, registrering og bevaring.

Vi har som led i undersøgelsen gennemført en spørgeskemaundersøgelse med 36 statsanerkendte museer for bl.a. at vurdere, om magasinforholdene er blevet bedre siden 2006. Svarprocenten i spørgeskemaundersøgelsen er 100. Der er også indhentet supplerende skriftligt materiale fra museerne i spørgeskemaundersøgelsen, som er sammenholdt med museernes besvarelser af udvalgte spørgsmål i spørgeskemaet. Spørgeskemaundersøgelsen indgår i beretningen som supplement til det skriftelige materiale modtaget fra Kulturstyrelsen samt lovgivning og vejledninger.

Organisationen Danske Museer udgav i 2006 med støtte fra Kulturarvsstyrelsen "Rapport over magasinforholdene på de statsanerkendte danske museer", hvori de statsanerkendte museers magasinforhold blev vurderet. I rapporten fik 71 af museerne konstateret, at der på mere end 10 % af magasinernes areal var opmagasineret museumsgenstande med skader. De resterende museer havde færre eller ingen m² med skadede genstande. De 36 museer i spørgeskemaundersøgelsen er tilfældigt udvalgt blandt de 71 museer.

Undersøgelsen omfatter også en stikprøve af de statsanerkendte museers indberetninger i Museernes Samlinger og Kunstindeks Danmark. Formålet med stikprøven er at vurdere kvaliteten af indberetningerne i kulturarvsregistrene. Stikprøven i Museernes Samlinger består af 150 tilfældigt udvalgte genstande, fordelt på 30 kulturhistoriske museer. Stikprøven i Kunstindeks Danmark består af 50 tilfældigt udvalgte kunstværker, fordelt på 10 kunstmuseer.

Vi har holdt møder med Kulturministeriet, Kulturstyrelsen, Organisationen Danske Museer og konserveringsfaglige eksperter fra bevaringscentrene. Derudover har vi besøgt 5 forskellige museer: Vendsyssel Kunstmuseum, Øhavsmuseet, Østfyns Museer, Greve Museum og Roskilde Museum for at få en bedre forståelse af museernes arbejde. De 5 museer fordeler sig med 1 kunstmuseum og 4 kulturhistoriske museer, hvoraf 2 af museerne består af en række mindre museer, der er fusioneret. På denne måde har vi søgt at inddrage museer med forskellige ansvarsområder og organisering. Vi har i forbindelse med besøgene set magasinerne og gennemgået museernes kvalitetsvurderinger, arbejdsplaner og årsrapporter.

Bilag 2. Ordliste

Ansvarsområde	Museets ansvarsområde fremgår af museets vedtægter og er godkendt af Kulturstyrelsen. Ansvarsområdet skal være afgrænset emnemæssigt, tidsmæssigt og så vidt muligt geografisk.
Bevaring	Handler om museernes arbejde med at bevare museumsgenstande og -værker for fremtiden. Bevaring omfatter opbevaring, sikring, tilsyn og konservering.
Bevaringscentre	Der er 14 bevaringscentre i Danmark, som bl.a. arbejder med at restaurere og bevare museumsgenstande og -værker for de statsanerkendte museer.
Bevaringsplan	Prioriterer, hvilke og hvordan museets genstande og værker skal bevares, vurderet i forhold til genstandenes lokale, regionale og nationale betydning samt deres forsknings- og formidlingsmæssige værdi.
Bevaringstilstand	Beskriver, hvor godt en museumsgenstand er bevaret. Er genstanden fx så godt bevaret, at den er egnet til udstilling, eller så svært beskadiget, at det ikke er muligt at redde genstanden for fremtidig brug. Museerne skal oplyse Kulturstyrelsen om deres samlingers bevaringstilstand, dvs. om samlingerne er i "formidlingsegnet tilstand", "stabiliseret tilstand", "be-handlingskrævende tilstand" eller "svært skadet tilstand".
Fagligt tilsyn	Omfatter Kulturstyrelsens tilsyn med de statsanerkendte museers arbejde med indsamling, registrering, bevaring, forskning og formidling.
Fællesmagasin	Et fælles magasin for en række museer, hvor museerne ofte ligger i det samme geografiske område.
Indberetning	Handler om museernes indberetning af deres samlinger i de 2 kulturarvsregistre, Museernes Samlinger og Kunstindeks Danmark.
Indsamling	Handler om museernes arbejde med at erhverve nye museumsgenstande og -værker. Museet kan enten selv indsamle genstande eller modtage dem som gave.
Indsamlingspolitik	Beskriver museets plan for indsamling og modtagelse af museumsgenstande og -værker og bør forholde sig til museets ansvarsområde samt faglige virke lokalt, regionalt og nationalt.
Inventarnummer	Kan omfatte en eller flere genstande. Fx kan et kaffestel kategoriseres som ét inventarnummer, selv om det består af flere genstande såsom underkopper, kopper, kander m.m.
Kulturarv	Betegner de kulturelle elementer, som anses for at være med til at danne en fælles erindring om fortiden. En stor del af den danske kulturarv befinder sig på museer, arkiver og biblioteker. Men også fortidsminder og bygninger indgår i kulturarven.
Kunstindeks Danmark	Et af Kulturministeriets 2 kulturarvsregistre, hvori de kunsthistoriske museer indberetter oplysninger om deres værker, fx titel på kunstværket, navnet på kunstneren og værktype (skulptur eller maleri).
Magasiner	Her opbevares de museumsgenstande og -værker, som ikke er udstillet på museet. Hovedparten af museernes samlinger er opmagasineret.
Magasinering	Handler om, hvordan og under hvilke forhold museerne opmagasinerer de museumsgenstande og -værker, som de ikke har fremme i deres udstillinger.
Museernes Samlinger	Et af Kulturministeriets 2 kulturarvsregistre, hvori de kulturhistoriske museer indberetter oplysninger om deres museumsgenstande, fx en beskrivelse af museumsgenstanden, genstandens historie og oprindelse.
Retningslinjer for minimumsindberetninger	Definerer det mindstemål af oplysninger, som museerne skal indberette i de 2 kulturarvsregistre om deres museumsgenstande og -værker.

Samlingsgennemgang	Er en gennemgang af museets samlinger. Ofte er gennemgangen en stikprøvekontrol af udvalgte dele af museets samlinger. Formålet med gennemgangen kan være: • at vurdere, hvilke genstande eller værker der har brug for konservering • at vurdere, hvordan den generelle bevaringstilstand er i magasinerne • at få overblik over, om museet mangler museumsgenstande eller -værker i forhold til fx at vise en sammenhængende udvikling • at vurdere, om der er genstande eller værker, som skal udskilles.
Selvejende institutioner	Institutioner, som organisatorisk er placeret uden for det ministerielle hierarki, og hvor en bestyrelse er ansvarlig for institutionens overordnede virksomhed og opgavevaretagelse.
Statsanerkendelse	Et museum kan søge om at blive statsanerkendt. Dette kræver, at museet opfylder en række betingelser fastsat i museumsloven. Selv om museet opfylder museumslovens betingelser, har det ikke krav på statsanerkendelse.
Statsanerkendte museer	Modtager et statstilskud fra Kulturministeriet til driften og derudover et eller flere ikke-statslige tilskud, fx fra den kommune, som museet ligger i.
Statslige museer	Fx Statens Museum for Kunst og Nationalmuseet er statsinstitutioner og hører under Kulturministeriet. De statslige museer modtager også driftsmidler fra staten. De statslige museer yder bl.a. museumsfaglig bistand til de øvrige statslige og statsanerkendte museer.
"Udredning om fremtidens museumslandskab"	Belyser rammebetingelser og grundlæggende præmisser og kommer med anbefalinger til, hvad der skal være til stede, for at museumsvæsenet fortsat kan udvikle sig i fremtiden. Udredningen er fra april 2011 og igangsat i 2010 af kulturministeren.
